सन २०१६-१७ करीता कृषी उन्नती योजना - राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान - वाणिज्यिक पिकांकरीता (कापूस, ऊस) अनुसूचित जमाती प्रवर्गासाठी राज्य हिस्स्याचा ₹ ८.९१५६ लाख निधी वितरीत करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
कृषी, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : असूअ १०१६/प्र.क्र. १२५/राकृवियो कक्ष
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय विस्तार, मुंबई - ४०० ०३२
दिनांक: ३० मार्च, २०१७

<u>वाचा:-</u>

१. वित्त विभागाचे परिपत्रक क्र. अर्थसं - २०१६/प्र.क्र.८९/अर्थ-३ दि. २०/०४/२०१६
२. कृषी, सहकार व शेतकरी कल्याण विभाग, कृषी व शेतकरी कल्याण मंत्रालय, भारत सरकार यांचे पत्र F. No.३-१/२०१६ - CU-IV दि. ०६/०४/२०१६
३. कृषी आयुक्तालयाचे पत्र क्र. Cash crops/NFSM AAP/३७१/२०१६ दि. १५/०६/२०१६
४. कृषी,सहकार व शेतकरी कल्याण विभाग, कृषी व शेतकरी कल्याण मंत्रालय, भारत सरकार यांचे पत्र - No. २-९/२०१५-CU-IV दि. ०४/०७/२०१६
५. समक्रमांकीत शासन निर्णय दि.१६ जुलै,२०१६
६. कृषी,सहकार व शेतकरी कल्याण विभाग, कृषी व शेतकरी कल्याण मंत्रालय, भारत सरकार यांचे पत्र - No. २-९/२०१५-CU-IV दि. १०/०८/२०१६
७. कृषी व पदुम विभागाचा शासन निर्णय क्र. राकृवि ०४१६/प्र.क्र. ४६/राकृवियो कक्ष, दि. २८/०९/२०१६
८. कृषी,सहकार व शेतकरी कल्याण विभाग, कृषी व शेतकरी कल्याण मंत्रालय, भारत सरकार यांचे पत्र - No. २-९/२०१५-CU-IV दि. ०५/०१/२०१७
९. कृषी व पदुम विभाग, मंत्रालय, समक्रमांकित शासन निर्णय दि.१६/०३/२०१७
१०. आदिवासी विकास विभागाचे ज्ञापन क्र. पुरक-२०१७/प्र.क्र.१२७/कार्यासन-०६, दि.२७.०३.२०१७

<u>प्रस्तावना :-</u>

सन २०१६-१७ करीता राज्य शासनाने राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियानांतर्गत वाणिज्यिक पिकांसाठी (कापूस, ऊस) ₹ ६०९.६२ लाख रकमेच्या कृती आराखडयास केंद्र शासनाने संदर्भांकित दि.०४/०७/२०१६ रोजीच्या पत्रान्वये मंजूरी दिली आहे. त्यानुसार अभियानाच्या कृती आरखडयास संदर्भांकित दि.१६.०७.२०१६ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये प्रशासकीय मान्यता प्रदान केली असून त्यात केंद्र शासनाचा ₹ ३६४.९२ लाख व राज्य शासनाचा ₹ २४४.७० लाख आर्थिक सहभाग अपेक्षित आहे.

चालू वर्षी केंद्र शासनाने पहिल्या व दुसऱ्या हफ्त्यात अनुसूचित जमातीकरिता केंद्र हिस्स्याचा ऊस पिकासाठी ₹१२.८७ लाख आणि कापूस पिकासाठी ₹७.७३ लाख असा एकूण ₹२०.६० लाख निधी वितरीत केला होता. तथापि त्यापैकी चालू वर्षी अनुसूचित जमातीकरीता ऊस आणि कापसासाठी केंद्र हिस्याचा आवश्यक असलेला अनुक्रमे ₹७.६७ लाख व ₹६.१७ लाख असा एकूण ₹१३.८४ लाख निधी दि.१६ मार्च, २०१७ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये वितरीत करण्यात आलेला आहे तथापि, समरुप राज्य हिस्याचा ऊसासाठी ₹ ५.११४ लाख आणि कापसासाठी ₹ ३.८०१६ लाख निधी असा एकूण ₹ ८.९१५६ लाख निधी वितरीत करणे अद्याप बाकी होते. आदिवासी विकास विभागाच्या संदर्भाधिन दि.२७.०३.२०१७ रोजीच्या ज्ञापनान्वये सदर राज्य हिस्याचा आवश्यक निधी उपलब्ध करुन देण्यात आलेला आहे. त्यानुषंगाने सदर निधी कृषी आयुक्तालयास उपलब्ध करुन देण्याबाबत शासनाने पुढीलप्रमाणे निर्णय घेतला आहे.

शासन निर्णयः

१. सन २०१६-१७ करीता कृषी उन्नती योजना - राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान - वाणिज्यिक पिकांतर्गत कापूस व ऊस पिकाकरिता **अनुसूचित जमाती प्रवर्गासाठी** राज्य हिस्स्याचा एकूण ₹८.९१५६ लाख (रुपये आठ लाख एक्यान्नव हजार पाचशे साठ फक्त) निधी या शासन निर्णयान्वये आयुक्त (कृषी) यांना अर्थसंकल्पिय वितरण प्रणालीद्वारे पिक व प्रवर्ग निहाय पुढीलप्रमाणे उपलब्ध करुन देण्यात येत आहे -

(₹ लाख)

अ.क्र.	**राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान अंतर्गत वाणिज्यिक पिके**	**अनुसूचित जमाती प्रवर्ग**
		राज्य हिस्सा (४०%)
१.	कापूस	३.८०१६
२.	ऊस	५.११४
एकूण		**८.९१५६**

२. राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान- वाणिज्यीक पिकांतर्गत **कापूस** पिकाकरीता **राज्य हिस्स्याचा** ₹ ३.८०१६ लाख (रुपये तीन लाख ऐंशी हजार एकशे साठ फक्त) निधी **अनुसूचित जमाती प्रवर्गाकरिता** वितरीत करण्यात येत असून हा निधी सन २०१६-१७ करिता पुढील लेखाशिर्षांखाली अर्थसंकल्पित केलेल्या तरतुदीतून खर्ची टाकावा.

मागणी क्रमांक टी-५

२४०१, पीक संवर्धन

७९६ - आदिवासी क्षेत्र उपयोजना

०१- आदिवासी उपयोजनेंतर्गत योजना

(०१) (२०)- कृषि उन्नती योजना - राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान - वाणिज्यिक पिके - कापूस
(राज्य हिस्सा ४० %)
(२४०१ A५८४), ३३, अर्थसहाय्य

३. राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान - वाणिज्यीक पिकांतर्गत **ऊस** पिकाकरीता **राज्य हिस्स्याचा** ₹ **५.११४ लाख** (रुपये पाच लाख एकरा हजार चारशे फक्त) निधी अनुसूचित जमाती प्रवर्गाकरिता वितरीत करण्यात येत असून हा निधी सन २०१६-१७ करिता पुढील लेखाशिर्षांखाली अर्थसंकल्पित केलेल्या तरतुदीतून खर्ची टाकावा.

मागणी क्र. टी-५
२४०१, पीक संवर्धन
७९६ - आदिवासी क्षेत्र उपयोजना
०१- आदिवासी उपयोजनेंतर्गत योजना
(०१) (२२)- कृषि उन्नती योजना - राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियान - वाणिज्यिक पिके - ऊस
(राज्य हिस्सा ४० %)
(२४०१ A६०१), ३३, अर्थसहाय्य

४. या शासन निर्णयान्वये राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियानांतर्गत वाणिज्यिक पिकांकरीता (कापूस, ऊस) उपलब्ध करुन देण्यात येणाऱ्या केंद्र व राज्य हिस्याच्या ₹ **८.९१५६ लाख** रक्कमेचे जिल्हा निहाय/ कार्यालय निहाय वाटप करण्याकरीता संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण) यांना प्राधिकृत करण्यात येत असून त्यांनी अभियानांतर्गत जिल्हा निहाय वाटप करावयाचा निधी अर्थसंकल्पीय वितरण प्रणालीद्वारे विभागीय कृषी सह संचालकांमार्फत वितरीत करावा.

५. या शासन निर्णयान्वये उपलब्ध करुन देण्यात येत असलेल्या **₹ ८.९१५६ लाख** निधीचे विविध कार्यालयांच्या स्तरावर कोषागारातून आहरण व वितरणाकरिता खालील अधिका-यांना त्या-त्या स्तरावर नियंत्रण अधिकारी आणि आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे -

अ.क्र.	कार्यालय	नियंत्रण अधिकारी	आहरण व संवितरण अधिकारी
१.	कृषी आयुक्तालय	संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण), कृषी आयुक्तालय, पुणे	सहायक संचालक (लेखा-१), कृषी आयुक्तालय, पुणे
२.	विभागीय सह संचालक (कृषी)	विभागीय सह संचालक (कृषी)	संबंधित विभागीय सह संचालक (कृषी) यांच्या कार्यालयातील लेखा अधिकारी

अ.क्र.	कार्यालय	नियंत्रण अधिकारी	आहरण व संवितरण अधिकारी
३.	जिल्हा अधिक्षक कृषी अधिकारी	जिल्हा अधिक्षक कृषी अधिकारी	संबंधित जिल्हा अधिक्षक कृषी अधिकारी यांच्या कार्यालयातील लेखा अधिकारी
४.	तालुका कृषी अधिकारी	तालुका कृषी अधिकारी	तालुका कृषी अधिकारी

६. केंद्रिय कृषी मंत्रालयाने राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियानांतर्गत सन २०१६-१७ करीच्या वार्षिक कृती आराखडयास संदर्भांकित दि. १६ जुलै, २०१६ रोजीच्या पत्रान्वये दिलेल्या प्रशासकीय मान्यतेनुसार, तसेच चालू वर्षी अभियानाकरीता मंजूर केलेल्या कृति आराखडयानुसार आणि वेळोवेळी केंद्रीय कृषी मंत्रालयाने दिलेल्या दिशानिर्देशानुसार सदर अभियानाची अंमलबजावणी करणे बंधनकारक राहील, याबाबत संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण) यांनी राज्यस्तरावरुन अभियानाचे संनियंत्रण करावे, त्याचप्रमाणे अभियानाच्या प्रभावी अंमलबजावणी व संनियंत्रणाकरीता वेळोवेळी अधिनस्त कार्यालयांना निदेशित करावे.

७. राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अभियानांतर्गत विविध घटकांतर्गत लाभार्थी शेतकरी निवडतेवेळी अल्प व अत्यल्प भू-धारक शेतकऱ्यांना वा सदर शेतक-यांच्या गटांना प्राधान्य देण्यात यावे, त्याचप्रमाणे अभियानांतर्गत वैयक्तिक लाभाच्या सर्व घटकांखाली 'आधार क्रमांकाशी' सांगड घालून थेट लाभार्थ्यांच्या खाती अनुदान जमा करण्याची (Direct Benefit Transfer) कार्यवाही करावी.

८. संबंधित जिल्हा अधिक्षक कृषी अधिकाऱ्यांनी / तालुका कृषी अधिकाऱ्यांनी अभियानाकरीता लाभार्थ्यांची निवड करुन अभियानांतर्गत समाविष्ट कार्यक्रम राबविण्याच्या दृष्टीने लाभार्थ्यांची यादी तालुका स्तरावर संकलित करावी. सदर यादीमध्ये शेतकऱ्याचे नांव, गांव, सर्वे/गट क्रमांक या बाबींसह, मोबाईल/दुरध्वनी क्रमांक, बँक खाते क्रमांक, आधार क्रमांक इ. बाबीची माहिती संकलित करण्यात यावी. त्याचप्रमाणे अभियानांतर्गत निवडण्यात आलेल्या लाभार्थ्यांची यादी निधी प्राप्त झाल्यापासून १५ दिवसांमध्ये कृषी विभागाच्या संकेतस्थळावर उपलब्ध करुन देण्याची जबाबदारी संबंधित जिल्हा अधिक्षक कृषी अधिकाऱ्यांची राहील.

९. सदर लाभार्थ्यांच्या यादीनुसार सर्व लाभार्थी शेतकऱ्यांच्या शेतावर हाती घेण्यात आलेल्या कार्यक्रमाची प्रत्यक्ष तपासणी त्या-त्या गावातील कृषी सहायकांनी करावयाची असून, त्यांनी आपला अहवाल तालुका कृषी अधिकाऱ्यांमार्फत जिल्हा अधिक्षक कृषी अधिकाऱ्यांना सादर करावयाचा आहे. त्याचप्रमाणे, कृषी सहायकांचे अहवाल प्राप्त होताच सदर कार्यक्रमांतर्गत राबविण्यात आलेल्या कामांच्या पर्यवेक्षीय तपासणीचे उचित प्रमाण संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण) यांनी मार्गदर्शक सूचनेमध्ये विहित करावे.

१०.या शासन निर्णयान्वये उपलब्ध करुन देण्यात आलेल्या निधीचा तात्काळ विनियोग करण्यात यावा तसेच निधी विनियोगाच्या अनुषंगाने संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण) यांनी वेळोवेळी उपयोगिता प्रमाणपत्र शासनास सादर करावे. सदर उपयोगिता प्रमाणपत्राच्या आधारे प्रधान सचिव (कृषी) यांच्या स्वाक्षरीने सदर निधीचे उपयोगिता प्रमाणपत्र केंद्र शासनास निर्गमित करण्यात येईल.

११.केंद्र सहाय्यीत योजनकरीता निधी वितरणासाठी वित्त विभागाचे संदर्भाधीन शासन परिपत्रक क्र. अर्थसं - २०१६/प्र.क्र.८९/अर्थ-३ दि. २०/०४/२०१६ नुसार विहीत करण्यात आलेल्या अटींची पूर्तता होत आहे सबब, सदर शासन परीपत्रकान्वये विभागास प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारांनुसार हा शासन निर्णय निर्गमित करण्यात येत आहे.

१२.सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०१७०३३१११२५४१९९०१ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

Shrikant Chandrakant Andge

Digitally signed by Shrikant Chandrakant Andge
DN: c=IN, o=Government Of Maharashtra, ou=Under Secretary, postalCode=400032, st=Maharashtra, 2.5.4.20=5d5ab93b4e4f2fcd87e12fe19b8965025d482b1bee0fffaa62085c34db6bfd8c, cn=Shrikant Chandrakant Andge
Date: 2017.03.31 11:27:39 +05'30'

(श्रीकांत चं. आंडगे)
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति:-

१. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई
२. अपर मुख्य सचिव (नियोजन), नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
३. अपर मुख्य सचिव (वित्त), वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई
४. प्रधान सचिव (कृषी), कृषी व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
५. सचिव, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
६. आयुक्त (कृषी), कृषी आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
७. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य बियाणे महामंडळ, अकोला.
८. संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण), कृषी आयुक्तालय, साखर संकुल, शिवाजीनगर, पुणे.
९. सर्व विभागीय कृषी सहसंचालक
१०.सर्व जिल्हा अधिक्षक कृषी अधिकारी
११.महालेखाकार (स्थानिक निकाय लेखा परिक्षा व लेखा), मुंबई.
१२.महालेखापाल (लेखा परिक्षा), महाराष्ट्र १/२, मुंबई/नागपुर

१३.महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता) महाराष्ट्र १/२, मुंबई/नागपुर

१४.सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य

१५.सहायक संचालक (लेखा-१), कृषी आयुक्तालय, पुणे

१६.वित्त विभाग (कार्या. व्यय-१ / अर्थसंकल्प - १३), मंत्रालय, मुंबई

१७.मा. मंत्री (कृषी) यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई

१८. मा. राज्य मंत्री (कृषी) यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई

१९.निवड नस्ती.